

Obsah

Předmluva	7
Seznam použitých zkratk	9
1. Historický vývoj světové ekonomiky	11
1.1. Vznik světové ekonomiky.....	11
1.2. Vývojové etapy.....	11
1.2.1. Poslední třetina 19. století – 1914	11
1.2.2. Meziválečné období 1918-1939.....	12
1.2.3. 1945 –1970.....	13
1.2.4. 1971 – 1980.....	14
1.2.5. 80. léta 20. století	15
1.2.6. 90. léta 20. století	15
1.3. Kontrolní body	16
1.4. Literatura	16
2. Ekonomická globalizace	17
2.1. Vymezení	17
2.2. Podmínky globalizačního procesu	17
2.3. Důsledky globalizačního procesu	18
2.4. Čtyři hlavní problémové okruhy ekonomické globalizace	19
2.4.1. Otázka redistribuce výsledků globalizačního procesu	19
2.4.2. Stabilita hospodářského vývoje	19
2.4.3. Hospodářská soutěž	19
2.4.4. Negativa doprovodných jevů	19
2.5. Rizika ekonomické globalizace	20
2.6. Kontrolní body	20
2.7. Literatura	20
3. Triáda center světové ekonomiky	21
3.1. Vzájemné vztahy.....	21
3.2. USA.....	21
3.3. Evropská unie	22
3.4. Japonsko.....	23
3.5. Kontrolní body	24
3.6. Literatura	24

4. Rozvojové ekonomiky (RE)	25
4.1. Vymezení rozvojových ekonomik.....	25
4.1.1. Dvě pojetí rozvojových ekonomik	25
4.1.1.1. Užší vymezení RE	25
4.1.1.2. Širší vymezení RE	26
4.2. Výše GDP/c.....	26
4.3. Příčiny zaostalosti RE	27
4.3.1. Obecné příčiny	27
4.3.2. Vnitřní příčiny.....	27
4.3.3. Vnější příčiny	27
4.3.4. Parametry zaostalosti RE	28
4.4. Diferenční proces RE	28
4.4.1. I. fáze – 50., 60. léta	28
4.4.2. II. fáze – 70. léta	29
4.4.3. III. fáze – 80. léta	29
4.4.4. IV. fáze – 90. léta, po roce 2000.....	29
4.5. Kontrolní body	30
4.6. Literatura	30
5. Ekonomická integrační seskupení – regiony	31
5.1. Evropa.....	31
5.1.1. OEEC	31
5.1.2. Benelux.....	31
5.1.3. ESUO	32
5.1.4. Euratom	32
5.1.5. EHS	32
5.1.6. EFTA	32
5.1.7. RVHP.....	33
5.1.8. CEFTA.....	33
5.2. Afrika	34
5.2.1. Francouzsko africké společenství – CFA.....	34
5.2.2. Celní unie rovníkové Afriky (UDE)	34
5.2.3. Celní a hospodářskou unii střední Afriky (UDEAC)	34
5.2.4. Středoafričtém hospodářském a měnovém společenství (CEMAC) ..	35
5.2.5. ECOWAS (Hospodářské společenství států západní Afriky).....	35
5.2.6. COMESA (Společný trh východní a jižní Afriky)	35
5.2.7. AEC (Africké hospodářské společenství).....	36
5.2.8. Africká unie (UA).....	36
5.2.9. Rada pro spolupráci Perského zálivu (GCC).....	36

5.3. Amerika	37
5.3.1. Organizace středoamerických států (OCAS)	37
5.3.2. ALADI (Latinsko americké integrační sdružení)	37
5.3.3. Andský pakt	37
5.3.4. Andské společenství národů	38
5.3.5. Amazonský pakt	38
5.3.6. Skupina Rio	38
5.3.7. Skupina tří (G-3)	38
5.3.8. Mercosur – Společný trh Jihu	39
5.3.9. CARICOM (Karibské společenství a společný trh)	39
5.3.10. CUFSTA (Kanada - USA)	39
5.3.11. NAFTA (Severoamerická zóna volného obchodu)	39
5.3.12. FTAA (Panamerické pásmo volného obchodu)	39
5.4. Asie	40
5.4.1. ASEAN (Sdružení národů JV Asie)	40
5.4.2. APEC (Rada pro ekonomickou spolupráci Asie a Tichomoří)	40
5.4.3. SAARC (Jihoasijské sdružení pro oblastní spolupráci)	41
5.5. Kontrolní body	41
5.6. Literatura	41
6. Globální problémy světové ekonomiky	42
6.1. Definice	42
6.2. Příčiny vzniku globálních problémů (GP)	42
6.3. Vznik globálních problémů	42
6.4. Členění GP	43
6.4.1. Intersociální GP	43
6.4.2. Přírodně sociální GP	43
6.4.3. Antroposociální GP	44
6.5. Vybrané globální problémy	44
6.5.1. Populační problém	44
6.5.1.1. Populační dynamika	44
6.5.1.2. Migrace a urbanizace	45
6.5.1.3. Mezinárodní migrace	45
6.5.2. Potravinový problém	46
6.5.3. GP trvale udržitelného rozvoje	46
6.5.4. GP zadluženosti	47
6.6. Kontrolní body	47
6.7. Literatura	47

7. Teorie mezinárodního obchodu.....	47
7.1. Merkantilismus	47
7.1.1. Raný merkantilismus	48
7.1.2. Pozdní merkantilismus.....	48
7.1.2.1. Thomas Mun (1571-1641).....	48
7.1.2.2. J. Baptist Colbert (1619-83)	49
7.2. Klasická škola politické ekonomie.....	49
7.2.1. Teorie absolutních výhod.....	50
7.2.2. Teorie výrobních faktorů.....	50
7.2.3. Teorie komparativních výhod.....	51
7.2.3.1. David Ricardo (1772-1823).....	51
7.2.3.2. Eli Heckscher a Bertil Ohlin.....	51
7.2.3.3. Wasilly Leontief.....	52
7.2.3.4. Dynamické teorie	52
7.2.3.5. Lester Thurow	53
7.2.3.6. Adaptabilita v ekonomické sféře	53
7.3. Další teorie mezinárodního obchodu po roce 1945.....	53
7.3.1. Teorie perifejní ekonomiky.....	53
7.3.2. Koncepce globální závislosti (interdependence).....	53
7.3.3. Rybczynského efekt při změně vybavenosti.....	54
7.3.4. Teorie zbídačujícího růstu	54
7.4. Kontrolní body	54
7.5. Literatura	54
8. Mezinárodní obchod se zbožím a službami	55
8.1. Vývoj mezinárodního obchodu.....	55
8.2. Dynamika mezinárodního obchodu	57
8.3. Teritoriální změny mezinárodního obchodu.....	57
8.4. Komoditní struktura mezinárodního obchodu	58
8.5. Negociační kola GATT.....	58
8.6. Kontrolní body	59
8.7. Literatura	59

9. Mezinárodní pohyb kapitálu	59
9.1. Kapitál - vymezení.....	59
9.2. Příčiny vývozu kapitálu	59
9.3. Formy vývozu kapitálu	60
9.3.1. Časové hledisko	60
9.3.1.1. Krátkodobý kapitál	60
9.3.1.2. Střednědobý kapitál	60
9.3.1.3. Dlouhodobý kapitál	61
9.3.2. Předmět použití	61
9.3.2.1. Úvěrový kapitál	61
9.3.2.2. Produktivní kapitál.....	61
9.3.2.3. Rizikový kapitál	62
9.3.3. Vlastnický subjekt	62
9.3.3.1. Soukromý kapitál	62
9.3.3.2. Státní kapitál	62
9.3.3.3. Mezinárodní kapitál.....	62
9.3.4. Specifické formy kapitálových toků	63
9.3.4.1. Patenty a licence.....	63
9.3.4.2. Garance vlád, pojištění vývozu	63
9.4. Kontrolní body.....	63
9.5. Literatura	63
10. Platební bilance	64
10.1. Definice	64
10.2. Struktura platební bilance	64
10.2.1. Běžný účet.....	64
10.2.2. Kapitálový účet	64
10.2.3. Finanční účet	65
10.2.4. Chyby a opomenutí.....	65
10.2.5. Měnový účet	65
10.3. Vyrovnávání platební bilance	66
10.3.1. Administrativní vyrovnávací proces	66
10.3.2. Tržní vyrovnávací proces.....	66
10.3.2.1. Cenový vyrovnávací proces platební bilance	67
10.3.2.2. Kurzový vyrovnávací proces platební bilance	67
10.3.2.3. Důchodový vyrovnávací proces platební bilance	68
10.3.2.4. Monetární vyrovnávací proces platební bilance	68
10.4. Kontrolní body	69
10.5. Literatura	69

11. Mezinárodní měnové vztahy I	70
11.1. Měna - vymezení.....	70
11.1.1. Měny vedoucí	70
11.1.2. Měny závislé.....	70
11.2. Předpoklady postavení světových peněz	71
11.3. Konvertibilita měny.....	71
11.4. Měnový kurz.....	71
11.4.1. IMF v 90. letech	72
11.5. Parita měny.....	72
11.5.1. Parita kupní síly	72
11.5.2. Parita úrokové míry.....	73
11.6. Typy měn	73
11.6.1. Metalické měny.....	73
11.6.1.1. Bimetalizmus.....	73
11.6.1.2. Paralelní měny	73
11.6.1.3. Soustava dvojí měny.....	73
11.6.1.4. Kulhavý, neúplný bimetalizmus.....	74
11.6.2. Papírové peníze	74
11.7. Kontrolní body	74
11.8. Literatura	74
12. Mezinárodní měnové vztahy II. – měnové systémy	75
12.1. Měnový systém - vymezení	75
12.2. Bimetalizmus.....	75
12.3. Zlatý monometalizmus	75
12.4. Zlatý standard	75
12.5. Standard zlatého slítku.....	75
12.6. Standard zlaté devizy (měny)	76
12.7. Měnové bloky	76
12.7.1. Librový měnový blok.....	76
12.7.2. Dolarový měnový blok	76
12.7.3. Měnový blok francouzského franku	76
12.7.4. Tripartitní dohoda o měnové spolupráci.....	76
12.8. Bretton-Wood	77
12.8.1. Vývoj brettonwoodského systému	77
12.9. Kontrolní body	80
12.10. Literatura	80
Použitá literatura.....	81
Rejstřík pojmů	82